

І. В. Ярмолинська,
здобувач, Хмельницький університет управління та права

DOI: 10.32702/2306-6814.2019.3.138

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКОВОГО ЗНАННЯ ЩОДО МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ІНСТИТУЦІЙНОГО ДОГЛЯДУ ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ

I. Yarmolynska,
Candidate for a degree of Khmelnytskyi university of management and law

MODERN TRENDS OF DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC KNOWLEDGE OF MECHANISMS
OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE FIELD OF INSTITUTIONAL CARE
AND HEALTH OF CHILDREN IN UKRAINE

У статті зазначено, що узагальнення теоретико-методологічних основ у сфері соціального захисту дітей-сирот і дітей, позбавлених батьківського піклування дало змогу виявити, що, попри наявність ґрунтовних досліджень у галузях педагогічних, психологічних наук, тематика наукових досліджень та розробок, які виконуються в рамках реформ державного управління та системи інституційного догляду та виховання дітей в Україні, ще не була предметом окремого дослідження. Проаналізовано зарубіжний досвід реформування системи інституційного догляду та виховання дітей та виявлено, що теорія і практика системи соціального захисту дітей в зарубіжних країнах мають значно вищий офіційний статус, ніж в Україні. Установлено, що кожна країна має власну модель реформування системи інституційного догляду та виховання дітей, з огляду на політичні, соціальні, культурні, економічні та безпекові умови, спрямовану на забезпечення додержання прав і законних інтересів дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, посилення захисту їх особистих і майнових прав та ефективності впровадження процесу деінституціалізації. У процесі дослідження визначено основні напрями вдосконалення механізмів державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей в Україні. Визначено організаційно-правові, соціально-економічні та психолого-педагогічні шляхи вдосконалення механізмів державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей в Україні та шляхи їх вирішення. Обґрунтовано науково-практичні підходи до впровадження розробленої автором Концепції громадського контролю за дотримання прав дитини в закладах інституційного догляду та виховання дітей.

The article states that the generalization of theoretical and methodological foundations in the field of social protection of orphans and children deprived of parental care made it possible to discover that, despite the existence of fundamental research in the fields of pedagogical and psychological sciences, the topics of research and development that are carried out within the framework of the reforms of public administration and the system of institutional care and upbringing of children in Ukraine, has not yet been the subject of a separate study. The author defines the terms "the system of institutional care and education of children in Ukraine", "the system of public administration in the field of institutional care and education of children in Ukraine", "state administration in the field of institutional care and education of children in Ukraine", "mechanisms of public administration in the field" institutional care and upbringing of children in Ukraine ". The foreign experience of reforming the system of institutional care and upbringing of children has been analyzed and the theory and practice of the system of social protection of children in foreign countries have considerably higher official status than in Ukraine. It has been established that each country has its own model for reforming the institutional care and upbringing of children, taking into account political, social, cultural, economic and security conditions aimed at ensuring the observance of the rights and lawful interests of orphans, children deprived of parental care, strengthening of protection their personal and property rights and the effectiveness of the implementation of the process of deinstitutionalisation. In the course of the research, the main directions of improvement of the mechanisms of public administration in the field of institutional care and upbringing of children in Ukraine are identified. The organizational-legal, socio-economic and psycho-pedagogical ways of improvement of mechanisms of public administration in the field of institutional care and upbringing of children in Ukraine

and ways of their solution are determined. The scientific and practical approaches to implementation of the concept of public control over the observance of the rights of the child in institutions of institutional care and upbringing of children developed by the author have been substantiated.

Ключові слова: державне управління, механізми державного управління, система інституційного догляду та виховання дітей, соціальний захист дітей.

Key words: public administration, mechanisms of public administration, institutional care and childcare system, social protection of children.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Протягом 28 років незалежності України спостерігається процес "відмирання" усталеної системи інституційного догляду та виховання дітей (ІдтаВД), як явища, що вичерпало себе та "застрягло в радянському минулому", залишивши по собі ряд недоліків у забезпеченні реалізації прав і законних інтересів дітей та негативні наслідки впливу на формування особистості вихованців закладів інституційного догляду. У ст. 52 Конституції України зазначено, що "...утримання та виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, покладається на державу. Держава заохочує і підтримує благодійницьку діяльність щодо дітей".

Аналіз соціальних звітів Міністерства соціальної політики України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України та Уповноваженого Президента України з прав дітей про кількість дітей які перебувають в інтернатних закладах за 2016—2018 рр. встановив, що їхня чисельність постійно зростає зі 105 783 до 106 700, із яких лише 8 174 діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування, а 18 190 дітей в інтернатах мають інвалідність та водночас існує тенденція до збільшення дитячого населення — в інтернатах.

Важливість наукової публікації стосовно механізмів державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей в Україні, зумовлена тим, що це наукове завдання дотепер не має системного висвітлення у вітчизняній науковій літературі, не стало об'єктом уваги з боку органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Також у зв'язку з реформами місцевого самоврядування та децентралізації влади процес реформування системи ІдтаВД постає особливо актуальним.

Актуальність комплексного дослідження механізмів державного управління у сфері ІдтаВД в Україні зумовлена також уведенням у дію указу Президента України від 12 січня 2018 р. № 5/2018 "Про першочергові заходи щодо захисту прав дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб із їх числа", де пріоритетними напрямками для підвищення ефективності забезпечення додержання прав і законних інтересів дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, посилення захисту їх особистих і майнових прав є: підвищення фахового рівня працівників служб у справах дітей, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; своєчасного виявлення та обліку дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, надання таким дітям статусу дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування, влаштування таких дітей, насамперед до сімейних форм виховання [1].

Отже, вищезазначені актуальні стратегічні орієнтири зазначеного наукового дослідження є результатом переоцінки ролі сімейного виховання у формуванні соціально-адаптованої особистості дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей з особливими потребами, де на першому місці у процесі забезпечення законних прав та інтересів дітей, що потребують опіки держави мають стояти загальнолюдські та сімейні цінності. Оскільки вихованці закладів інституційного догляду та виховання дітей через закритість та відірваність системи ІдтаВД, здебільшого, є носіями комплексу споживача, що не дозволяє їм самостійно реалізовуватись у відкритому соціумі, та має великий ризик потрапляння учорашніх випускників до асоціальної категорії населення, а відсутність сімейного досвіду посилює явище соціального "манкуртизму", що призводить до поповнення закладів ІдтаВД їх нащадками. Розв'язання проблеми такого "замкненого кола" є одним з першочергових стратегічних завдань держави, що потребує додаткового залучення широкого спектра спеціалістів з питань місцевого самоврядування, науковців, незалежних експертів та громадськості.

Крім того, Україна має міжнародні зобов'язання у сфері соціального захисту дітей в рамках членства та співробітництва з ООН (дитячий фонд ООН, ЮНІСЕФ), СОР (міжнародна спільна мережа для захисту дітей у всьому світі від загроз в кіберпросторі) та ЄС, у яких визначено, що сім'я є найкращим середовищем для виховання дитини, її розвитку та становлення особистості, необхідності створення умов для реалізації права кожної дитини на виховання в сім'ї, забезпечення пріоритету сімейних форм влаштування дитини.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню розвитку теорії та практики державного управління і його механізмів присвячені праці сучасних українських учених, зокрема: В. Авер'янова, В. Бакуменка, О. Бандурки, І. Гасюка, Н. Глазунової, В. Корженка, О. Коротич, М. Круглова, В. Куйбіди, Н. Мельтюхової, В.Я. Малиновського, П. Надолішнього, І. Розпутенка, А. Сіцинського, М. Сіцинської, Ю. Тихомірова, О. Федорчак, Л. Юзькова та ін.

Розвитку теми інституційного догляду та виховання дітей, реалізації прав дітей із особливими потребами, дітей-сиріт та позбавлених батьківського піклування, дітей інвалідів у інституційних закладах присвячені праці сучасних українських учених, зокрема М. Черепань, А. Толкачова, Т. Харук, В. Резнік, О. Мордань, В. Покась, Ю. Кахіан, Л. Кривачук, О. Крестовська, О. Тем-

ченко, Я. Бордіяна, Т. Івлевої, О. Прокопенко, Т. Бавол, О. Бурлаки, Л. Кривачук, О. Крестовської, О. Темченко та ін.

Вивчення внутрішніх явищ та процесів, які мають місце в роботі закладів ІдтаВД, як педагогічної та соціально-педагогічної проблеми займалися В. Покась, В. Кушнір, А. Толкачова, М. Черепань, І. Веретенко, Ю. Поліщук, Л. Канішевська, А. Полянничко, О. Василенко, М. Бевзюк, І. Малишевська, Л. Чижова та ін.

Водночас досліджень, у яких із позицій системного підходу розглянуто державно-управлінські аспекти комплексної проблеми надання соціальних послуг дітям-сиротам і дітям, позбавлених батьківського піклування у цілому та механізмів державного управління у сфері ІдтаВД в Україні, зокрема, практично немає.

МЕТА СТАТТІ

Мета статті полягає в аналізі сучасних тенденцій розвитку наукового знання щодо механізмів державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Стратегічні підходи до процесу реформування системи ІдтаВД закладені у Національній стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017 — 2026 роки, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2017 р. № 526-р, де визначено цілі та пріоритетні напрями проведення реформи у сфері ІдтаВД, що передбачає заходи щодо перетворення застарілої системи ІдтаВД на систему формування особистості дітей позбавлених батьківського піклування у сімейному середовищі та соціальної адаптації дітей з особливими освітніми потребами [2].

Зазначимо, що під час дослідження механізмів державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей в Україні, уперше теоретично обгрунтовано інтегрований управлінський підхід у сфері інституційного догляду та виховання дітей, який включає систему заходів, серед яких: створення механізму координації та взаємодії між органами виконавчої влади всіх рівнів та місцевого самоврядування, до компетенції яких віднесено функції, пов'язані із управлінням закладами, у яких здійснюється інституційний догляд та виховання дітей в умовах загострення воєнно-політичної ситуації, погіршення економічного стану країни, зниження життєвого рівня, добробуту населення та зростання соціальної напруженості у суспільстві; розроблення системи аналізу викликів та ризиків для прав дітей сьогодні та завтра, пов'язаних із реформуванням системи інституційного догляду та виховання дітей в Україні, з урахуванням положень Стратегії Ради Європи про права дитини (на 2016—2021 роки); визначено структурно-функціональний зміст механізмів державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей в Україні, який полягає у цілеспрямованому, регулюючому впливі держави через органи державного управління, до компетенції яких належать питання забезпечення дотримання прав і законних інтересів дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються в інтернатах, що передбачає впровадження ком-

плексних організаційних, правових, економічних, соціальних, мотиваційних та інших заходів, за допомогою яких уповноваженні органи державної влади та місцевого самоврядування послідовно розв'язують проблеми управління соціальними процесами щодо організації та здійснення соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування з метою забезпечення надання якісних соціальних, освітніх, реабілітаційних, медичних послуг.

Також удосконалено систему принципів щодо реалізації державної політики у сфері охорони дитинства, що базується на таких принципах: безпека і благополуччя дитини є пріоритетом державної політики; сім'я є найкращим середовищем для виховання та розвитку дитини; збереження сім'ї для дитини є головною умовою забезпечення найкращих інтересів дитини та її благополуччя; державою заохочується та підтримується відповідальне батьківство; реформування системи інституційного догляду та виховання дітей проводиться з урахуванням потреб, думки та інтересів кожної дитини; залучення дітей до прийняття рішень, що стосуються їх життя та майбутнього, зокрема, цю систему доповнено такими принципами: відкритості й послідовності політики у сфері соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються в закладах інституційного догляду та виховання; інтегрованого підходу владних рівнів щодо здійснення державної політики у сфері ІдтаВД; компетентності кадрів у сфері ІдтаВД; забезпечення захисту особистих і майнових прав дітей, що потребують опіки держави; забезпечення прав на освіту для дітей з особливими освітніми потребами шляхом запровадження інклюзивної форми навчання; забезпечення раннього превентивного втручання шляхом спостереження та надання підтримки матерям, що опинились у складних життєвих обставинах з метою збереження прав дітей на сімейне виховання; забезпечення прав у сфері надання соціальних послуг дітям, що потребують опіки держави у контексті реформи вітчизняної системи ІдтаВД; формування ціннісно-зорієнтованої особистості вихованців закладів ІдтаВД як повноцінних членів громадянського суспільства.

Доведено, що система ІдтаВД в Україні є комплексом закладів інституційного догляду та виховання дітей усіх типів, форм власності, що здійснюють соціально-педагогічну діяльність та знаходяться на повному державному утриманні, підпорядковуються органам управління різних рівнів Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства соціальної політики України, з метою реалізації законних прав на соціальний захист дітей-сиріт; дітей, позбавлених батьківського піклування; дітей з особливими потребами, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку; дітей, що потребують соціальної допомоги; дітей, що потребують тривалого лікування та реабілітації.

Аналіз змісту понятійно-категоріальної бази науки державного управління в сфері інституційного догляду та виховання дітей в Україні дозволив сформулювати зміст поняття "механізмами державного управління у сфері ІдтаВД" як комплекс організаційних, економічних, правових, соціальних та інших засобів за допомогою яких уповноваженні органи державної влади та місцевого самоврядування послідовно розв'язують про-

блеми управління соціально-педагогічними процесами щодо організації та здійснення соціального захисту дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей з особливими потребами з метою забезпечення дотримання їх законних прав та інтересів.

Визначено та охарактеризовано механізми державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей в Україні, а саме: організаційний механізм передбачає реформування системи управління соціальними процесами з метою попередження вилучення дитини з сім'ї і потрапляння в заклад інституційного догляду та виховання дітей; правовий — зорієнтований на вдосконалення національної нормативно-правової бази регулювання в системі надання соціальних послуг дітям-сиротам, дітям, позбавлених батьківського піклування та дітям з особливими потребами, які виховуються в закладах інституційного догляду та виховання дітей; соціальний — спрямований на формування суспільної свідомості громадян щодо формування якісно нової системи забезпечення та захисту прав дітей в закладах інституційного догляду та виховання дітей на рівні кожної громади із запровадженням дієвого механізму державного контролю за її функціонуванням, яка дасть змогу перейти від інституційного догляду та виховання дітей до забезпечення безпечного догляду і виховання дитини в сімейному або наближеному до сімейного середовищі; фінансовий — передбачає створення належних фінансових умов для ефективного функціонування соціальної сфери в Україні на основі вирішення відповідних завдань, зумовлених соціальними функціями держави щодо фінансового забезпечення заходів для реформування системи інституційного догляду та виховання дітей, запровадження нових і вдосконалення існуючих механізмів розрахунку вартості утримання дітей в закладах інституційного догляду та виховання дітей різних типів за рахунок батьків, або осіб, які їх замінюють, та/або за рахунок коштів засновника закладу, а також відповідного місцевого бюджету органу опіки та піклування, який прийняв рішення про направлення або влаштування дитини до закладу інституційного догляду та виховання дітей; мотиваційний — спрямований на стимулювання працівників закладів інституційного догляду та виховання дітей (психологів, соціальних працівників/фахівців із соціальної роботи, педагогів-дефектологів, вчителів, вихователів, медичних працівників, обслуговуючого персоналу) до здійснення ефективного діяльності щодо забезпечення якості надання соціальних, освітніх, реабілітаційних, медичних послуг дітям, які виховуються в інтернатах тощо; інноваційний — передбачає вдосконалення системи професійного навчання та адаптації працівників закладів інституційного догляду та виховання дітей, поліпшення соціальних умов життя дітей в закладах інституційного догляду та виховання, формування умов для розвитку креативного мислення працівників закладів, вдосконалення процесів і систем управління соціальними інноваціями в закладах інституційного догляду та виховання дітей, залучення громадян до управління закладами, які здійснюють інституційний догляд та виховання дітей тощо.

Обґрунтовано, що під системою державного управління у сфері ІдтаВД в Україні можна розуміти комплекс теоретико-методологічних, нормативно-правових, організа-

ційно-управлінських, інформаційно-аналітичних, психолого-педагогічних, лікувально-реабілітаційних, медико-соціальних, ресурсних та інших заходів, що вживаються органами державної влади, які в межах своїх повноважень здійснюють управлінський організуючий вплив на діяльність закладів інституційного догляду та виховання дітей усіх типів, форм власності і підпорядкування з метою забезпечення реалізації державної політики щодо соціального захисту дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей з особливими потребами, які виховуються в закладах інституційного догляду та виховання.

Визначено, що державне управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей — це цілеспрямований, організуючий та регулюючий вплив держави через органи виконавчої влади та місцевого самоврядування, до компетенції яких належать питання управління соціально-педагогічними процесами в межах інституційних закладів, спрямований на забезпечення надання соціальних, освітніх, реабілітаційних, медичних послуг з метою реалізації законних прав дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей з особливими потребами в усіх сферах суспільного життя.

Проведений аналіз законодавчих та нормативно-правових актів, які визначають особливості системи ІдтаВД в Україні, регулюють організацію надання соціальних послуг дітям-сиротам, дітям, позбавлених батьківського піклування та дітям з особливими потребами, свідчить, що наявний нормативно-правовий фундамент у більшості його правового змісту, який стосується цієї сфери носить декларативний характер, що не забезпечує чітку вертикаль відносин між центральними органами виконавчої влади Міністерством соціальної політики України, Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством освіти і науки України, Уповноваженим Президента України з прав дитини та інститутами громадянського суспільства що ускладнює надання соціальної послуги для реалізації громадянських, економічних, соціальних та культурних прав дітей в Україні.

Очевидно, що через велику кількість нормативно-правових документів, які регулюють діяльність системи ІдтаВД, що не здатні забезпечити ефективне виконання своїх функцій через розпорошення соціальних послуг для реалізації законних прав дітей з особливими потребами в усіх сферах суспільного життя та управлінських зусиль, та в умовах проведення реформ державного управління і системи ІдтаВД в Україні виникає потреба уніфікації нормативних документів та внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування системи ІдтаВД, спрямованих на надання якісних соціальних, освітніх, реабілітаційних, медичних послуг у сфері ІдтаВД.

Проаналізовано європейський досвід реформування системи інституційного догляду та виховання дітей, що дало змогу виявити характерну закономірність цього процесу, яка полягає в тому, що питання соціальної безпеки ЄС та політики у сфері соціального захисту дітей є одним з основних чинників інтеграції до ЄС. Ця амбітна мета має бути досягнута у форматі реалізації виконання комплексу завдань та заходів у рамках зобов'язань, взятих Україною відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Узагальнення європейського досвіду таких країн, як Італія, Іспанія, Сербія, Словачія, Норвегія, Великобританія,

Ісландія, Болгарія, Словенія та Молдова, зокрема, взаємобогачення ідеями різних домінуючих доктрин, концепцій, стратегій та апробованих моделей й специфічних форм соціально-педагогічної підтримки дітей в різних типах освітніх інституційних закладів і практичним досвідом реформування системи інституційного догляду та виховання дітей, дає підстави свідчити про те, що сімейно-орієнтована модель є важливим проявом створення умов для реалізації права кожної дитини на виховання в сім'ї, забезпечення пріоритету сімейних форм влаштування дитини та є одним із пріоритетних напрямів соціального захисту дітей.

Запропоновано пріоритетні напрями та визначено шляхи вдосконалення механізмів державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей в Україні, зокрема: реформування системи державного управління у сфері соціального захисту дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей з особливими потребами; вдосконалення законодавчого та нормативно-правового забезпечення інституційного догляду та виховання дітей в Україні; впровадження інноваційних форм надання соціальних послуг в закладах, у яких здійснюється інституційний догляд та виховання дітей; впровадження громадського контролю за закладами інституційного догляду та виховання дітей.

До шляхів вдосконалення механізмів державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей в Україні, віднесено такі: організаційно-правові, соціально-економічні, психолого-педагогічні та інноваційні шляхи.

Організаційно-правові шляхи передбачають здійснення організаційно-правових заходів, спрямованих на зміну структури закладів інституційного догляду та виховання дітей, управління ними, організаційно-правових форм, які здатні сформувати якісно нову систему забезпечення та захисту прав дітей в закладах інституційного догляду та виховання дітей на рівні кожної громади, що упроваджується органами державної влади, органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства, до компетенції яких належать питання управління соціальними процесами, що відбуваються в межах інституційних закладів.

Соціально-економічні шляхи передбачають регулювання (упорядкування) з боку держави соціальних та економічних відносин у сфері соціального захисту дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей з особливими потребами з метою реалізації реформи системи інституційного догляду та виховання дітей в Україні, зокрема, щодо переходу від інституційного догляду та виховання дітей до забезпечення безпечного догляду і виховання дитини в сімейному, або наближеному до сімейного середовищі.

Психолого-педагогічні шляхи передбачають впровадження нестандартного інноваційного підходу до організації та проведення навчально-педагогічного процесу в інституційних закладах й постійне його вдосконалення, всебічний аналіз виховних заходів з точки зору сучасних альтернативних форм виховання дітей-сиріт та дітей з позбавлених батьківської опіки тощо.

Розроблено авторський проект Концепції громадського контролю за дотриманням прав дитини в закладах інституційного догляду та виховання дітей в Україні, у якому викладено систему поглядів на способи забезпе-

чення прав і законних інтересів дитини; дотримання законності у сфері державного управління щодо соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються в інтернатах; сприяння участі громадян в управлінні закладами, які здійснюють інституційний догляд та виховання дітей.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного дослідження переконливо свідчать про нагальну потребу в інтеграції зусиль науковців у напрямі активного наукового пошуку нових ідей, політичних та державно-управлінських рішень у контексті осмислення сучасних поглядів на сутність, напрями, шляхи, засоби, способи, методи та форми управління забезпечення реалізації державної політики у сфері соціального захисту дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей з особливими потребами, які виховуються в закладах інституційного догляду та виховання дітей.

Зазначено, що наукова праця є першим комплексним дослідженням механізмів державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей в Україні, у якому виявлено проблеми в системі інституційного догляду та виховання дітей щодо організації та здійснення соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування для їх подальшого розв'язання шляхом удосконалення механізмів у цій сфері, а також розроблення науково-практичних рекомендацій органам державної влади, органам місцевого самоврядування та інститутам громадянського суспільства щодо підвищення якості надання дітям послуг (соціальних, освітніх, реабілітаційних, медичних), які виховуються в інтернатах.

Перспективою подальших розвідок такої проблематики, є на наш погляд посилення науково-методологічної складової формування і розробки соціальної політики в зазначеній галузі.

Література:

1. Указ Президента України від 12 січня 2018 р. № 5/2018 "Про першочергові заходи щодо захисту прав дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, та осіб із їх числа". URL: <https://www.president.gov.ua/documents/52018-23462>

2. Національна стратегія реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017—2026 роки, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 09 серпня 2017 р. № 526-р. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KR170526.html

References:

1. President of Ukraine (2018), Decree "On priority measures for the protection of the rights of orphans, children deprived of parental care and persons from among them", available at: <https://www.president.gov.ua/documents/52018-23462> (Accessed 14 January 2019).

2. The Cabinet of Ministers of Ukraine (2017), "The National Strategy for the Reform of the Institutional Care and Upbringing of Children for 2017—2026", available at: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KR170526.html (Accessed 14 January 2019).

Стаття надійшла до редакції 14.01.2019 р.